

Strategie působení ČR v EU

Aktivní politika pro růst a konkurenceschopnou Evropu

Obsah

I. Působení ČR v EU	3
I.1. Úvod.....	3
I.2. Perspektivy hospodářské a měnové unie	3
I.3. Prioritní oblasti zájmu ČR	5
II. Ekonomická konkurenceschopnost – odpověď na hospodářskou krizi	8
II.1. Podpora vnitřního trhu	8
II.2. Ekonomická a finanční stabilita	11
II.3. Věda, výzkum, technologický rozvoj a vzdělávání.....	14
III. Další klíčové sektorové politiky	16
III.1. Doprava	16
III.2. Energetika	17
III.3. Průmysl	19
III.4. Životní prostředí	19
III.5. Zemědělství.....	20
III.6. Prostor svobody, bezpečnosti a práva.....	21
IV. Česká republika v Evropské unii.....	24

I. Působení ČR v EU

I.1. Úvod

Příští rok uplyne deset let od vstupu České republiky do Evropské unie. Toto výročí bude významné nejen pro ČR, ale představuje také úspěch integračního projektu, který se v blízké budoucnosti stane uskupením osmadvaceti států evropského kontinentu.

Dnes lze již sotva pochybovat o zásadní roli, kterou myšlenka evropské spolupráce sehrála při prosazování míru, bezpečnosti a prosperity v Evropě. Sounáležitost v rámci společenství posilují společně sdílené ideje demokracie, základních práv a právního státu. Tyto ideály silně vážou Českou republiku k myšlence jednotné Evropy.

Členství v Evropské unii Českou republiku v posledních letech významně ovlivnilo, a to jak hodnotovým ukotvením v prostředí dlouhodobé demokratické stability, tak po ekonomické stránce např. odbouráváním překážek obchodu, investic a spolupráce mezi státy. Díky členství v Evropské unii jsme dosáhli vyššího hospodářského růstu a vytvořili nová pracovní místa. Za jeden z nejhmatatelnějších výsledků vzájemné spolupráce vláda dlouhodobě považuje vnitřní trh, který je nejen jádrem evropské ekonomické spolupráce, ale i zásadním přínosem pro občany a podniky všech členských států. Členské státy EU představují pro ČR významný vývozní trh, jejich občané a firmy zahraniční investory a vlastníky mj. významné části českého bankovního sektoru. Spolupráce s ostatními unijními aktéry v neposlední řadě posiluje naši geopolitickou pozici vůči velkým a dynamickým ekonomikám ostatních částí světa.

Cílem předloženého dokumentu je definovat podobu a nástroje k naplňování aktivní evropské politiky České republiky.

Předkládaná strategie nepostihuje kompletní spektrum unijních iniciativ; s ohledem na výše naznačený vývoj reaguje především na aktuální ekonomický stav eurozóny a EU s důrazem na prorůstovou politiku a posílení konkurenceschopnosti, ale i na další sektorové politiky. V jednotlivých oblastech pak vymezuje české zájmy a

příslušné priority české politiky, které chce vláda ČR v EU prosazovat.

Bere přitom zároveň v úvahu, že členství ČR v Evropské unii dnes ovlivňuje směřování prakticky všech oblastí národní politiky. Text tohoto dokumentu proto navazuje i na ostatní strategické materiály vlády. V ekonomické oblasti Strategie reflektuje Národní program reforem a Strategii mezinárodní konkurenceschopnosti ČR, v oblasti vnějších vztahů pak odkazuje na Konceptci zahraniční politiky ČR, Bezpečnostní strategii ČR a Obrannou strategii ČR.

I.2. Perspektivy hospodářské a měnové unie

Krize, která Evropskou unii zasáhla v roce 2008 nejprve v podobě krize finanční, následně ekonomické a v některých zemích též krize dluhové, postupně odkryla zásadní nedostatky ve fungování světových finančních trhů a hospodářské a měnové unie. Nepříznivý vývoj v letech 2008-2012 postavil všechny členské státy před nutnost změnit přístup k integraci v ekonomické oblasti. Reakcí byly významné změny rámce pro koordinaci hospodářských a rozpočtových politik, a to zejména ve vztahu k členským státům měnové unie, jež čelí tlaku na odstranění diskrepancí mezi existující jednotnou měnovou politikou na straně jedné a relativní volností členských států v oblasti hospodářské a fiskální politiky na straně druhé.

Odrasovým můstkem pro širší úvahy o budoucnosti Evropské unie jsou dokumenty představené Evropskou komisí a stálým předsedou Evropské rady před summitem hlav států a vlád v prosinci 2012, jejichž cílem bylo nastínit cestu z krize prostřednictvím modifikace současného institucionálního rámce.¹ Oba dokumenty zdůrazňují potřebu posílit spolupráci ve čtyřech oblastech, tzv. pilířích zamýšlené „skutečné hospodářské a měnové unie“. Těmi jsou

¹ Evropská komise. Sdělení Komise: Návrh prohloubené a skutečné hospodářské a měnové unie: zahájení evropské diskuse (COM(2012) 777 final).

Předseda Evropské rady, Herman Van Rompuy, ve spolupráci s předsedou Evropské komise, prezidentem Evropské centrální banky a předsedou Europskupiny. Směrem ke skutečné hospodářské a měnové unii (EUCO 120/12).

integrovaný finanční rámec (též označovaný jako bankovní unie), integrovaný rozpočtový rámec a integrovaný rámec hospodářských politik.

Posledním-čtvrtým-pilířem „skutečné hospodářské a měnové unie“ má být posílení demokratické legitimacy a odpovědnosti Evropské unie a jejích institucí.

Vyřešení hospodářských problémů, které mají přímé dopady na provázaná hospodářství jednotlivých členských států, musí zůstat prioritou, a to za předpokladu respektování principů demokratické legitimacy a odpovědnosti. Vláda považuje v tomto smyslu za zásadní především zvýšení flexibility trhu práce, trhu zboží a služeb spolu s dalším zkvalitňováním podnikatelského prostředí na úrovni členských států. Prvořadým principem evropské integrace musí zůstat respekt vůči pravidlům daným primárním právem EU. Česká republika se diskutuje o budoucnosti eurozóny a EU zatím zúčastňuje jako stát stojící mimo eurozónu, ačkoli je s eurozónou silně hospodářsky propojený.

Vytvoření integrovaného finančního rámce

Pro ČR je zásadně důležité rozhodnutí eurozóny vytvořit rámec pro zajištění finanční stability, jehož institucionální nastavení by mělo zvýšit důvěryhodnost a stabilitu evropské měnové unie. Vláda souhlasí s harmonizací rámcových regulačních pravidel pro fungování finančních institucí, pravidel pro výkon dohledu, i s vytvořením do určité míry harmonizovaného rámce pro ozdravení a restrukturalizaci bank. Nová opatření však nesmí omezit pravomoc států stojících mimo eurozónu dohlížet na finanční trh a nesmí ohrozit stabilitu národních finančních systémů a příslušných finančních institucí, dokud mají tyto státy politickou, fiskální i právní odpovědnost za její udržení. Vláda v současné době upřednostňuje variantu, kdy zájmy českých klientů budou primárně hájit domácí orgány dohledu, které budou vykonávat dohled nad finančním trhem v ČR.

Vytvoření integrovaného rozpočtového rámce

Vláda plně podporuje, aby na unijní úrovni byla prosazována a respektována pravidla rozpočtové odpovědnosti. Důraz by měl být kladen především na důsledné dodržování platných pravidel, včetně zachování diferencovaného přístupu, kdy pro členské státy eurozóny platí přísnější pravidla než pro ostatní členské státy EU.

Obezřetně je však třeba přistupovat k případnému sdílení rizik v oblasti dluhového financování členských států eurozóny. Vláda se domnívá, že o případných krocích tímto směrem by se mělo uvažovat teprve po důkladném posílení koordinace rozpočtových a hospodářských politik v eurozóně tak, aby bylo minimalizováno riziko morálního hazardu, a tedy i možné pobídky pro další zadlužování členských států. Zejména při vědomí závazku v budoucnosti přijmout euro je primárním cílem vlády vzniku takových nástrojů předejít, neboť je považuje za velmi rizikové.

Vytvoření integrovaného rámce hospodářských politik

Krise opět poukázala na význam důsledného provádění strukturálních reforem pro všechny země Evropské unie. Ve vztahu k prohlubování koordinace hospodářských politik eurozóny či EU je třeba vzít v úvahu dvě možné perspektivy. První z nich je založena na současné pozici ČR jako země mimo eurozónu, ovšem s eurozónou silně hospodářsky provázané. Vzhledem k tomu je prvořadým zájmem ČR stabilita eurozóny. Kroky k jejímu posílení však nesmí narušit celistvost vnitřního trhu ani snížit význam či prostředky unijní politiky soudržnosti. Druhá perspektiva se odvíjí od závazku ČR v budoucnosti přijmout společnou měnu, který ČR motivuje a opravňuje k tomu, snažit se ovlivňovat diskutované reformy eurozóny dle svých priorit. Vláda obecně není nakloněna případné finanční motivaci ze zvláštního finančního mechanismu eurozóny k uskutečňování nezbytných reforem na národní úrovni. Navrhované další iniciativy koordinace hospodářských politik je třeba posuzovat z hlediska jejich přínosnosti a předejít zbytečnému a kontraproduktivnímu překrývání či duplikaci již existujících

opatření. Vláda by upřednostnila, aby debata o posílení či vzniku nových iniciativ v oblasti koordinace hospodářských politik byla vedena až po řádné reflexi a vyhodnocení fungování existujících nástrojů. Současně je třeba mít na paměti, že v oblasti hospodářských politik jde převážně o národní pravomoci s tím, že je členské státy považují za věc „společného zájmu“ (čl. 121 Smlouvy o fungování EU) a koordinují je mezi sebou v Radě EU (čl. 5 Smlouvy o fungování EU), aniž by se tím však vzdaly své pravomoci a odpovědnosti za ně.

Demokratická legitimita a odpovědnost

Vytvoření skutečné hospodářské a měnové unie mezi sedmnácti členskými státy eurozóny a posílení jejich spolupráce bude mít zásadní důsledky nejen pro ostatních deset (brzy jedenáct)² členských států Evropské unie, ale pro evropský projekt jako celek. Jednání zahájené s cílem odstranit nedostatky fungování měnové unie zahrnuje i téma posílení demokratické legitimacy a odpovědnosti. Dle vlády je pro účast ČR na skutečné hospodářské a měnové unii důležitý jasný signál veřejnosti, že je připravena na další stupeň integrace.

Základní determinantou budoucího institucionálního vývoje Evropské unie musí nadále zůstat princip jasného rozdělení kompetencí mezi EU a členské státy. Do rozhodování mohou být zapojeny pouze orgány, které nesou také patřičnou odpovědnost. Rozdělení odpovědnosti za konkrétní pravomoci je zapotřebí činit na základě určení druhu těchto pravomocí. V případě pravomocí, které byly Smlouvou svěřeny Evropské unii, by měla být parlamentní kontrola vykonávána Evropským parlamentem a v rámci principu kontroly subsidiarity národními parlamenty. V případě pravomocí, které Evropské unii svěřeny nebyly, nadále přísluší demokratická kontrola pouze národním parlamentům reprezentujícím současně členské státy v roli „pánů Smluv“.

I.3. Prioritní oblasti zájmu ČR

Bez ohledu na debatu, kterou odstartovala opatření přijatá v reakci na krizi, je třeba

konzistentně na unijní úrovni prosazovat dlouhodobé priority ČR, které jsou charakteristické důrazem na pragmatický přístup k evropskému integračnímu projektu.

Hlavní výzvu pro Evropskou unii dnes představuje obnova zdravého hospodářského růstu a stability, a to jak v eurozóně, tak v Unii jako celku. Správnou cestou k dosažení tohoto cíle se jeví především dokončení a ochrana vnitřního trhu a rovných podmínek hospodářské soutěže. Zvýšení konkurenceschopnosti je dlouhodobě podmíněno strukturálními reformami v jednotlivých členských státech. Hlavním společným rámcem pro koordinaci tohoto směřování v EU je strategie Evropa 2020.

Za nejvhodnější nástroj posilování evropské konkurenceschopnosti však vláda považuje funkční vnitřní trh. Úsilí EU by se v dalších letech mělo soustředit zejména na odstraňování přeshraničních infrastrukturních i administrativních překážek. Jako další priority vlády lze označit posílení energetické a surovinové bezpečnosti. Pro ČR bude také zásadní rozvoj prostoru svobody, bezpečnosti a práva v rámci EU. Tyto priority rezonují i v hlavních výše uvedených strategických dokumentech vlády.

Podpora rozvoje vnitřního trhu

Pokud jde o vnitřní trh EU, ČR se velmi úspěšně zapojila do přeshraničního obchodu se zbožím. Prioritou vlády v oblasti vnitřního trhu i nadále zůstává odstranění bariér a zefektivnění jeho fungování, a to zejména v oblasti služeb. Liberalizace služeb v rámci EU usnadní přeorientování přílivu přímých zahraničních investic do ČR z průmyslové výroby do sektoru služeb.

Vláda hodlá podporovat unijní iniciativy směřující k podpoře rozvoje malých a středních podniků včetně mikropodniků a odstraňování administrativních a dalších překážek jejich vzniku a fungování. Spíše než na hledání nových cest prostřednictvím koordinace hospodářských politik se bude vláda zaměřovat na podporu prorůstové agendy prostřednictvím vnitřního trhu a jeho nástrojů.

² 1. 7. 2013 se členem EU má stát Chorvatsko.

Efektivní využití politiky soudržnosti a její propojení s cíli strategie Evropa 2020

Vláda ČR má zájem na zachování dostatečně silné a zároveň efektivní a transparentní politiky soudržnosti EU, jejímž primárním účelem je přispívat k vyšší ekonomické výkonnosti méně vyspělých regionů a členských států, a tím podpořit vyrovnávání rozdílů ekonomických úrovní mezi jednotlivými oblastmi v rámci EU. Hlavním kritériem jejich nárokování by měl být skutečný přínos, který (spolu)financované projekty přinášejí. K tomu by měly sloužit mimo jiné analýzy návratnosti investovaných prostředků. Vláda podporuje rozumné propojení politiky soudržnosti s cíli strategie Evropa 2020. Implementace politiky soudržnosti by měla být plně v souladu s principem subsidiarity.

Pro Českou republiku je nezbytné zkvalitnit systém čerpání, využití a kontroly vynakládání financí ze strukturálních fondů. Za tímto účelem vláda v budoucím programovém období (2014-2020) sníží počet operačních programů, zkvalitní systém auditu a další kontrolní mechanismy a optimalizuje systém strategického směřování financí tak, aby byly vynakládány co nejúčelněji.

Perspektiva přijetí společné měny ze strany České republiky

Česká republika se zavázala k přijetí společné měny. Od okamžiku, kdy ČR přijala závazek v budoucnu přijmout společnou měnu euro, došlo k výrazným změnám, které obsah tohoto našeho závazku rozšířily nebo jej - byť některé „jen“ fakticky (např. ustavení Evropského mechanismu stability) - mohou rozšířit. Realizace těsnější hospodářské integrace eurozóny by zřejmě mohla přinést další rozšíření obsahu tohoto závazku zejména v rovině politické - v podobě většího vlivu nadnárodní úrovně na domácí hospodářskou politiku -, a finanční, kdy by se ČR teoreticky mohla ocitnout v pozici čistého plátce uvažovaných nových transferů, jejichž dočasnost není zaručena. Je proto zřejmé, že rozhodnutí o přistoupení ke společné měně bude muset předcházet vnitropolitická a společenská diskuse, která vezme v potaz celkový kontext měnové unie.

Další prioritní sektorové politiky

Na zvyšování růstu a konkurenceschopnosti Unie a národních ekonomik lze dále působit rozvojem sektorových politik v energetice a dopravě. I v těchto oblastech je třeba respektovat národní zájem a šetrný, ekonomicky udržitelný přístup k životnímu prostředí.

Evropská unie jako prostor svobody a bezpečnosti a práva

Pro občany České republiky je důležité také vytváření společného prostoru svobody, bezpečnosti a práva, v jehož rámci mohou uplatňovat práva a svobody plynoucí z našeho členství v Evropské unii. V souvislosti se silícími migračními tlaky je možné očekávat, že význam budování tohoto společného prostoru pro svobodu a bezpečnost občanů bude dále narůstat. Česká republika bude i nadále prosazovat, aby v rámci EU nedocházelo k omezování těchto svobod.

Rozšíření EU a politika sousedství

Mezi prioritní politiky České republiky v EU patří i rozšiřování Evropské unie a Evropská politika sousedství, zejména její východní dimenze. Vláda podporuje politiku otevřených dveří pro všechny demokratické evropské země, které deklarují jako svůj cíl vstup do EU a jsou ochotny a schopny naplnit podmínky přístupového procesu. Podpora rozšíření EU se projevuje také ochotou české vlády asistovat kandidátským zemím a sousedským zemím s evropskou perspektivou v jejich přístupovém a asociačním procesu a sdílet s nimi zkušenosti České republiky z integračního procesu i ze členství České republiky v EU.

Společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP)

Strategii působení České republiky v Evropské unii je třeba také vnímat v širším kontextu české zahraniční politiky, s jejíž Koncepcí je tento text v souladu. ČR bude usilovat o konzistentní a jednotné vystupování Unie navenek.

Vstup Lisabonské smlouvy v platnost v roce 2009 posílil politickou dimenzi evropského projektu zejména v oblasti SZBP. I nadále však platí, že zahraniční politika EU je

principiálně založena na podpoře všech jejích členských států. SZBP tak zůstává významnou součástí zahraničních politik členských států a je pro ně jedním z nástrojů, jejichž prostřednictvím mohou spolu se zájmy EU prosazovat i své národní zájmy.

Pro ČR je klíčové, aby SZBP i nadále zůstala mezivládní platformou a prostorem, který všechny členské státy přijímají za svůj. Hlavní zájmy ČR jsou definovány v Bezpečnostní strategii ČR, Koncepti zahraniční politiky ČR a v Obranné strategii ČR. Priority ČR v SZBP jsou podrobně popsány v Koncepti zahraniční politiky České republiky.

Výše zmíněné strategické dokumenty jsou rovněž rámcem pro aktivity ČR v oblasti Společné bezpečnostní a obranné politiky - SBOP - jakožto nedílné součásti SZBP. Význam SBOP pozvolna a plynule roste, včetně projednávání otázek SBOP na zasedáních EU na nejvyšší úrovni.

I v agendě SBOP je vzhledem k citlivosti, jakou představují otázky národní bezpečnosti, třeba bezvýhradně dbát na její specifickou povahu, a to i přesto, že byl odstraněn pilířový systém EU oddělující oblasti působnosti Společenství od mezivládní spolupráce.

Aktivní zapojení ČR by mělo směřovat k tomu, aby byla SBOP inkluzivním, účinným a komplexním civilně-vojenským nástrojem EU při řešení aktuálních a budoucích bezpečnostních hrozeb a výzev.

Společná obchodní politika

ČR je otevřenou, exportně orientovanou zemí. Význam obchodu pro její národní ekonomiku dokládá i velmi vysoký podíl exportu na HDP. Vláda proto bude i nadále podporovat úsilí směřující k usnadnění obchodní výměny, včetně investičních aktivit a vytvoření nových exportních příležitostí pro evropské podnikatelské subjekty.

Vláda bude nadále realizovat aktivní obchodní politiku a prosazovat své zájmy v rámci evropských struktur s cílem zlepšení přístupu českých firem na trhy třetích zemí.

Multilaterální liberalizace zůstává i nadále pro vládu prioritou, proto bude pokračovat v aktivní podpoře dokončení jednání o Rozvojové agendě z Dohá ve WTO.

Nicméně v současné době je třeba také zohlednit potenciál rozvoje bilaterální spolupráce se strategickými ekonomickými partnery a usilovat o uzavření aktuálně vyjednávaných dohod o volném obchodu.

II. Ekonomická konkurenceschopnost – odpověď na hospodářskou krizi

II.1. Podpora vnitřního trhu

Z pohledu ČR představuje vnitřní trh pomyslné jádro evropské integrace a zároveň efektivní prostředek k posílení ekonomik členských států a zvýšení jejich konkurenceschopnosti a růstu. Zároveň se jedná o jeden z prostředků pro dosažení cílů stanovených v rámci strategie Evropa 2020.

Vláda bude usilovat o řádné fungování vnitřního trhu ve všech oblastech v souladu s pravidly hospodářské soutěže. Odstranění existujících překážek je předpokladem k plnému využití potenciálu volného pohybu osob, zboží, služeb, kapitálu, informací a znalostí. Zvláštní pozornost by měla být věnována opatřením, jež mohou přinést občanům a podnikům konkrétní výsledky. Jedná se zejména o liberalizaci sektoru služeb, rozvoj jednotného digitálního trhu a podporu volného pohybu pracovních sil a zboží.

a. Základní svobody vnitřního trhu

Využití potenciálu vnitřního trhu

Dobře fungující a otevřený vnitřní trh je jedním z nejučinnějších nástrojů, které má EU k dispozici pro podporu růstu a zaměstnanosti. Vláda se proto zasadí o to, aby byl plně využit jeho potenciál. Vláda je připravena podpořit ta opatření, která usnadní a zjednoduší přístup na vnitřní trh, a dodají mu tak potřebnou dynamiku. Opatření na podporu fungování vnitřního trhu by však měla vždy respektovat vysokou úroveň ochrany lidského zdraví, životního prostředí a dalších hodnot ve veřejném zájmu.

Další rozvoj volného pohybu služeb a kapitálu

Sektor služeb dnes vytváří téměř čtyři pětiny unijního HDP a jeho rozvoj je zásadní pro budoucnost unijní ekonomiky. Vedle udržení konkurenceschopnosti zpracovatelského průmyslu je proto prioritou

rozvoj tohoto sektoru. ČR hodlá věnovat pozornost především liberalizaci v této oblasti, včetně poskytování poprodejních služeb. V tomto kontextu je klíčová řádná implementace směrnice o službách ve všech členských státech EU, respektive náprava v těch zemích, kde nebyla směrnice implementována správně.

Vláda tradičně zdůrazňuje nutnost zaměřit se na sektor služeb, zejména s akcentem na rozvoj služeb a nástrojů pro občany a podnikatele, mezi které patří SOLVIT (Systém řešení problémů na vnitřním trhu EU), ProCoP (Product Contact Point) a Jednotná kontaktní místa (JKM). Dostupnost kvalitních a přehledných informací je totiž při rozhodování o přeshraničním podnikání významným prvkem. Prioritou je v tomto kontextu další zkvalitňování sítě JKM, včetně vytvoření tzv. druhé generace JKM ve všech členských státech a efektivní využívání systému pro výměnu informací o vnitřním trhu (IMI) ve všech oficiálních jazycích EU. Vláda rovněž podporuje rozšíření IMI na jiné oblasti, jako je například přeshraniční vysílání pracovníků (kde od roku 2012 funguje úspěšný pilotní modul), právo společností či sektor zboží. ČR se bude i nadále aktivně účastnit procesu vzájemného hodnocení směrnice o službách a zasadí se o to, aby byly výsledky hodnocení promítnuty do praxe.

Podpora volného pohybu osob

Překážku hospodářského růstu a zvýšení zaměstnanosti představuje uzavřenost národních trhů práce. Vláda se zasadí o to, aby bylo plně využito potenciálu mobility pracovních sil a nedocházelo k zavádění nových překážek administrativní či právní povahy. Konkrétní výzvou je zlepšení fungování a rozšíření stávajícího systému pro vzájemné uznávání kvalifikací a snižování počtu regulovaných profesí tam, kde existují neodůvodněné překážky pro jejich výkon.

Podpora volného pohybu zboží

Volný pohyb zboží patří mezi základní pilíře vnitřního trhu EU. Stále však existují určité překážky, které se snaží EU odstranit. Cílem nové legislativy by mělo být maximálně usnadnit volný pohyb, při současném

zajištění splnění vysokých požadavků na bezpečnost.

Jako přínosné vláda hodnotí i v současné době projednávané návrhy směrnic stanovující technické požadavky na vybrané kategorie výrobků, které jsou uváděny do souladu s tzv. novým legislativním rámcem (tj. rozhodnutím č. 768/2008 o společném rámci pro uvádění výrobků na trh).

Podpora přeshraničního obchodování a digitálního vnitřního trhu

Přestože většina technických překážek obchodu byla úspěšně odstraněna, je nutné průběžně aktualizovat regulační rámec a odstranit zbývající administrativní a technické překážky, zejména u přeshraničního obchodování.

Vláda bude usilovat o vytvoření fungujícího jednotného digitálního trhu do roku 2015 tak, aby mohl být plně využit potenciál informačních a komunikačních technologií (ICT). Především je třeba poskytnout podnikům a občanům prostředky, které jim usnadní on-line realizaci obchodů. Jedná se především o zjednodušení licenčního řízení, vytvoření efektivního rámce pro ochranu autorských práv, poskytnutí bezpečného systému pro přeshraniční on-line platby, a dokončení legislativy, pokud jde o elektronickou identifikaci a důvěryhodné služby pro přeshraniční elektronické transakce na vnitřním trhu.

Vnitřní trh a důvěra spotřebitelů

O podporu přeshraničního obchodování na vnitřním trhu usiluje EU i v oblasti spotřebitelské agendy, a to především posilováním důvěry spotřebitelů v přeshraniční nákupy. S ohledem na rychlý rozvoj internetového nakupování a jeho růstový potenciál vláda podporuje kroky vedoucí ke stanovení rámce pro vyšší ochranu spotřebitelů. Vláda bude nadále usilovat, aby nové předpisy v oblasti ochrany spotřebitele vždy představovaly vyvážený kompromis mezi oprávněnými zájmy spotřebitelů a přiměřenými a zbytečně nezatěžujícími povinnostmi podnikatelů.

Důraz na včasnou a řádnou implementaci předpisů vnitřního trhu a na jejich efektivní vymáhání

Pro úspěch vnitřního trhu a jeho pozitivní vnímání občany je důležité, aby byla pravidla vnitřního trhu včas a správně implementována na národní úrovni, a především aby v každém členském státě existoval efektivní systém jejich vymáhání. Sebelepší právo vnitřní trh neposílí, nebude-li zároveň účinně vymáháno. S ohledem na potřebu podporovat přeshraniční vztahy je také nezbytné posilovat administrativní spolupráci mezi členskými státy. V tomto ohledu bude vláda v budoucnosti podporovat posílení administrativní spolupráce mezi členskými státy a další posilování sítě např. prostřednictvím sítí, jako již zmíněného SOLVITu, sítě Evropských spotřebitelských center (ECC-net) nebo Sítě pro spolupráci orgánů v oblasti ochrany spotřebitelů (CPC-net). Pozornost by měla být také věnována informování o právech a pravidlech, která pro jednotlivé účastníky vyplývají z legislativy upravující fungování vnitřního trhu.

Daňová harmonizace

Vláda považuje daňovou politiku za jeden z klíčových nástrojů státní politiky, a bude proto přistupovat k debatě o harmonizačních krocích v této oblasti velmi obezřetně. Vláda podporuje aktuální podobu spolupráce v oblasti daně z přidané hodnoty. Pro ČR je obecně výhodný princip zdaňovat tam, kde dochází k reálné hospodářské aktivitě, jakou představuje výroba a spotřeba. I nadále bude ČR pokračovat v podpoře mezinárodního úsilí o prohlubování a šíření standardů řádné daňové správy a o potírání agresivního daňového plánování odpovídajícími prostředky. Vláda však nepodpoří další harmonizaci v oblasti daňové politiky, zejména pak jakékoli kroky, které by vedly k harmonizaci v oblasti přímých daní.

b. Podpora podnikání a snižování administrativní zátěže

Rozvoj podnikatelského prostředí

Vláda bude usilovat o to, aby EU věnovala pozornost zlepšování podnikatelského prostředí a zvyšování flexibility pracovního trhu. Omezení administrativní zátěže v rámci

iniciativy „Inteligentní regulace“ představuje konkrétní cestu k naplnění tohoto cíle.

Podpora malých a středních podniků

Zásadní je také podpora malých a středních podniků. Vláda se bude zasazovat zejména o snížení administrativní zátěže a odstranění nadměrné, nesystémové regulace, zaměří se především na podporu služeb tzv. e-governmentu a zjednodušení procesu zakládání podniků.

Tvorba regulace

Vláda podpoří harmonizaci právního prostředí umožňující rozvoj přeshraničních aktivit. Nikoli každá iniciativa formálně spadající do sféry vnitřního trhu však musí nutně znamenat zlepšení jeho fungování, ani každá další regulace trhu na evropské úrovni nemusí být ku prospěchu jeho rozvoje. Právě s ohledem na tuto skutečnost bude vláda nahlížet na iniciativy v oblasti vnitřního trhu velmi pozorně a při tvorbě stanovisek k jednotlivým návrhům bude oddělovat návrhy, které slouží k odstraňování bariér a dokončování jednotného trhu, od návrhů, které pouze zvyšují míru regulace v již integrovaných oblastech, zavádějí zpět protekcionismus nebo dokončování trhu spojují s nadbytečnou regulatorní zátěží.

Snížování administrativní zátěže

Vláda považuje za nutné zajistit, aby hodnocení dopadů regulace na podnikatelské prostředí a konkurenceschopnost bylo prováděno nejen po jejich přijetí, nýbrž primárně již ve fázi přípravy právních předpisů. Snížování administrativní a regulatorní zátěže pro podniky považuje vláda za věc prvořadého zájmu.

C. Fungující pracovní trh a sociální politika: předpoklad vnitřního trhu

Flexibilita a jistota (tzv. flexicurity), podpora pracovních míst

Základ pro fungování konkurenceschopné ekonomiky EU představuje flexibilní pracovní trh. Odstranění bariér na trhu práce společně s přiměřenou mírou pomoci při návratu na trh práce by mělo umožnit využít veškerý potenciál pracovních sil. Vláda proto bude podporovat opatření na podporu flexibility na trhu práce a současně kroky

uskutečnitelné v rámci stávajících kompetencí EU, které povedou k rozvoji kvality pracovních sil a k lepší přípravě na povolání.

Role sociální politiky EU

Vláda zastává názor, že sociální politika by měla zůstat primárně doménou členských států. ČR bude podporovat výměnu informací a dobrých zkušeností v oblasti fungování sociálních systémů členských států a bude dbát na to, aby související procesy nenarušily rozmanitost vnitrostátních zvyklostí vyplývajících ze specifických kulturních tradic a historických zkušeností. S ohledem na tyto tradice vláda nebude podporovat další rozšíření legislativní harmonizace v oblasti sociální, rodinné a kulturní politiky. Vláda nepodpoří prohlubování tzv. otevřené metody koordinace v sociální oblasti mimo současný rámec zahrnující sociální (důchodovou) ochranu, sociální začleňování (sociální služby) a dlouhodobou a zdravotní péči, a to zejména stanovováním společných cílů a vytvářením indikátorů.

Obdobný názor zastává vláda ve sféře zdravotnické politiky, především v otázkách organizace a financování zdravotnictví, které lze obecně označit jako doménu členských států, do níž by nemělo být ze strany EU zasahováno.

Vláda hodlá podporovat plné uplatňování stávajících legislativních norem v oblasti sociální politiky, včetně předpisů v oblasti diskriminace. Nepodpoří naopak další prohlubování antidiskriminační legislativy.

Využití prostředků Evropského sociálního fondu

Vláda zamýšlí podporovat další využívání prostředků z Evropského sociálního fondu, který považuje za významný nástroj sloužící k podpoře zaměstnávání pracovníků na vnitřním trhu a k sociálnímu začleňování osob. Vláda hodlá podporovat takový rámec jeho struktury, který umožní státům zachování jejich autonomie při rozhodování, na jaké prioritní oblasti budou společné prostředky využívat, a to v souladu s cíli tohoto fondu dle čl. 162 Smlouvy o fungování Evropské unie.

Rodinná politika a reakce na demografickou změnu

S ohledem na kulturní, historická a regionální specifika jednotlivých evropských zemí bude vláda klást důraz na zachování národní kompetence v oblasti rodinné politiky. Přesto hodlá vláda ČR podporovat rozvoj výměny zkušeností v dané oblasti, zejména s ohledem na nutnost reakce na aktuální proměny v demografickém vývoji.

d. Rozvoj komunikační infrastruktury a informační společnosti

Podpora užití informačních a komunikačních technologií (ICT)

Vláda bude v této oblasti podporovat snahy EU o realizaci jednotného digitálního trhu. Podpoří iniciativy, které zajistí efektivnější ochranu autorských práv a větší využívání digitálních technologií státní správou. Vláda se rovněž zasadí o podporu budování moderní telekomunikační infrastruktury, zejména o plošné rozšíření vysokorychlostního přístupu k internetu. Při této podpoře by měly být využívány veřejné zdroje pouze výjimečně, a to v oblastech, kde nelze nalézt dostupné prostředky na trhu.

Zvýšení bezpečnosti ICT

Vláda podpoří iniciativy EU směrem k ochraně kritické informační infrastruktury a zabezpečení důležitých internetových aplikací.

II.2. Ekonomická a finanční stabilita

Evropský semestr

Vláda považuje evropský semestr v jeho současné podobě za vhodnou a dostatečnou metodu koordinace kroků jednotlivých států přijímaných v rámci národní fiskální a hospodářské politiky. Další opatření v rámci posilování koordinace by dle vlády měla být přijímána po zralé úvaze a jen tehdy, pokud přispívají ke zvýšení stability unijního hospodářství. Tyto iniciativy by vždy měly respektovat dělbu pravomocí mezi Uníí a členskými státy.

a. Koordinace hospodářských politik na podporu stability

Vláda podporuje využití možností skýtaných primárním právem, konkrétně čl. 121, 122 a 136 Smlouvy o fungování Evropské unie v oblasti koordinace hospodářských politik EU a eurozóny. Tyto články poskytují jasný rámec pro působení států i unijních institucí zejména v oblasti koordinační působnosti orgánů EU. Vláda bude podporovat stávající využití této působnosti v rámci zmíněných ustanovení a aktuálně existujících legislativních nástrojů, nepodpoří však další rozšiřování či prohlubování tzv. otevřené metody koordinace. Vláda nebude principiálně podporovat faktickou závaznost specifických doporučení Rady formou uzavírání zvláštních smluvních ujednání, prostřednictvím makroekonomických kondicionalit ani jiné finanční motivace k jejich plnění. Při další koordinaci hospodářských politik bude třeba vzít v úvahu princip diferenciací mezi státy eurozóny a ostatními státy EU, stejně jako státy s vážnými hospodářskými problémy, zjištěnými například v rámci sledování makroekonomických nerovnováh, a ostatními státy. Z oblastí zahrnutých v současnosti do koordinace hospodářských politik v rámci evropského semestru by další koordinaci ex ante měly podléhat jen ty reformy, u nichž hrozí významné nepříznivé přeshraniční dopady, a pouze státy s výše zmíněnými vážnými hospodářskými problémy.

Strategie Evropa 2020

Na základech položených touto strategií by EU měla formulovat politiky s cílem posílit růstový potenciál, mezinárodní konkurenceschopnost a hospodářskou konvergenci členských států. Cíle strategie Evropa 2020, jež se týkají oblastí, které přímo nespádají do kompetencí Unie, chápe ČR jako doplňující. Přidanou hodnotu této strategie spatřuje vláda v možnosti dobrovolné koordinace politik členských států v oblastech mimo svěřené (výlučné i sdílené) kompetence EU. Role Evropské komise by se zde měla soustředit na monitoring a doporučování opatření.

Vláda považuje mechanismy nastavené ve strategii Evropa 2020 za snahu o zajištění smysluplného propojení oblastí spadajících

do kompetencí Unie a oblastí, které do těchto kompetencí nepatří. V tomto kontextu bude vláda podporovat, aby cíle strategie Evropa 2020 byly koherentní s prioritami a cíli EU v jednotlivých sektorových politikách, včetně politiky soudržnosti.

Vláda bude podporovat zejména ty iniciativy navazující na strategii Evropa 2020, které jsou bezprostředně spojeny s agendou zvyšování konkurenceschopnosti, hospodářského růstu a zaměstnanosti.

Udržitelné veřejné finance a Pakt o stabilitě a růstu

Ekonomická a finanční krize potvrdila klíčovou roli fiskální disciplíny členských států EU a zejména eurozóny pro stabilitu celku. Přísný dohled nad dodržováním Paktu o stabilitě a růstu a na něj navazujících norem je i v zájmu České republiky. Vláda proto plně podporuje tento Pakt i automaticitu sankcí uplatněných v rámci koordinace fiskálních politik v souladu s právem EU.

Prevence morálního hazardu

Vláda bude podporovat pouze taková stabilizační opatření v eurozóně i Evropské unii, která nezpůsobí nebo neprohloubí riziko morálního hazardu. V této souvislosti by např. přímé rekapitalizace bankovního sektoru z evropských mechanismů, krytých prostředky z veřejného sektoru - pokud se ukáží jako nezbytné - měly být omezeny pouze na zcela výjimečné případy coby opatření krajní nouze, aby nedošlo k pokřivení fungování vnitřního trhu a porušení jeho integrity. Obezřetně bude vláda rovněž nahlížet na jakékoli nástroje, jež by mohly fakticky snížit ochotu vlád k provádění strukturálních reforem nebo fakticky motivovat k jejich odkládání.

Prohloubení hospodářské koordinace nad rámec práva EU

Vláda bude v rámci diskuse o dalším prohlubování hospodářské koordinace podporovat využívání stávajících nástrojů práva EU a institucionálního systému EU. Využití nástrojů mimo systém primárního práva vláda podpoří pouze v nezbytných případech, a po důkladném předchozím projednání s Parlamentem, před podniknutím

jakýchkoli právně či politicky závazných kroků v této oblasti. Taková cesta je současně možná pouze za podmínky, že bude dostatečně jasná role jednotlivých aktérů a institucí, a to zejména v případě, že se taková koordinace hospodářských politik nebude opírat o konkrétní právní ustanovení, ale pouze o politickou deklaraci.

Vláda podporuje rozumné iniciativy přijaté členskými státy za účelem posílení fiskální disciplíny. Obdobná opatření vláda ČR hodlá zavádět také na národní úrovni. ČR se nestala smluvní stranou Smlouvy o stabilitě, koordinaci a správě v hospodářské a měnové unii. Jakkoli podporuje cíl sledovaný touto smlouvou, podpořila by raději jeho dosažení v rámci primárního práva EU, bez nutnosti zakotvování povinnosti závazného hlasování v Radě pro návrhy Evropské komise dle čl. 7 této smlouvy. ČR si je vědoma faktu, že k této smlouvě se lze připojit kdykoliv později, a to bez podmínky souhlasu stávajících smluvních stran. Předtím bude třeba vyhodnotit způsob a efektivitu aplikace této smlouvy v participujících státech a v institucích EU.

Princip rovného zacházení

Pro ČR je důležité dodržování principu rovného zacházení pro všechny členské státy v rámci daných pravidel. Koordinace hospodářských politik však může být úspěšným nástrojem pouze tehdy, bude-li respektovat specifika ekonomik jednotlivých států a reflektovat odlišné potřeby členských a nečlenských států eurozóny a, v rámci měnové unie, států, jež se nacházejí v obtížné hospodářské situaci na základě objektivně měřitelných kritérií, a ostatními členskými zeměmi. Tento princip diferenciací musí být stanoven v právních předpisech s tím, že následná aplikace těchto předpisů by již měla být prováděna dle principu rovného zacházení pro všechny, na něž se vztahují stejná pravidla.

Tento princip rovného zacházení se státy splňujícími stejná kritéria bude vláda prosazovat i v otázce korekcí makroekonomických nerovnováh a nadměrných deficitů.

b. Rozpočet EU a budoucnost politiky soudržnosti EU

Vláda je přesvědčena, že celkový objem rozpočtu EU do 1 % HND EU v závazcích je dostatečný pro adekvátní financování klíčových priorit Unie. Vláda podporuje modernizaci výdajové strany rozpočtu EU, kdy by se výdajové politiky měly primárně zaměřovat na zvýšení konkurenceschopnosti Unie, podporu ekonomického růstu a na politiky přinášející významnou přidanou hodnotu na úrovni EU. Z tohoto hlediska vláda podporuje zejména odpovídající postavení politiky soudržnosti EU, která však musí být v budoucnu více transparentní a zaměřená na výsledky a lépe koordinována s dalšími evropskými výdajovými politikami (programy podporující výzkum, inovace, vzdělávání) a s rozvojem venkova.

Vláda je přesvědčena, že z hlediska struktury rozpočtu EU by měl pokračovat dlouhodobý trend snižování jak podílu, tak i objemu prostředků určených na první pilíř Společné zemědělské politiky.

Na příjmové straně vláda dlouhodobě podporuje vytvoření jednoduchého a transparentního systému vlastních zdrojů rozpočtu EU. Rozpočet EU by měl být financován pouze tradičními vlastními zdroji a zdrojem dle HND a neměl by být zatížen korekcemi. Se zavedením nových vlastních zdrojů vláda nebude souhlasit. Pominout nelze ani skutečnost, že od doby svého vstupu do EU do konce roku 2012 získala ČR z rozpočtu Evropské unie v čistém vyjádření (po odečtení příspěvků) cca 250 mld. Kč.

Politika soudržnosti EU - důraz na podporu méně vyspělých regionů

Vláda bude i nadále podporovat adekvátní velikost a postavení politiky soudržnosti EU, jejímž hlavním cílem by mělo zůstat v první řadě snižování rozdílů mezi více a méně rozvinutými regiony. V této souvislosti vláda podporuje maximální koncentraci prostředků na rozvoj méně vyspělých regionů a členských států. Výdaje v oblasti politiky soudržnosti EU musí prokazatelně přispívat ke zvýšení konkurenceschopnosti členských zemí a současně musí zajišťovat vnitřní konvergenci EU.

Provázání se strategií Evropa 2020

Vláda podporuje provázání politiky soudržnosti s cíli v oblasti strategie Evropa 2020. Cíle strategie Evropa 2020 by měly sloužit jako vodítko pro využívání prostředků z politiky soudržnosti v rámci členských států s ohledem na to, že politika soudržnosti představuje pouze komplementární nástroj k dosahování cílů Strategie.

Zachování flexibility

S ohledem na povahu a právní vymezení strategie Evropa 2020, od níž se cíle politiky soudržnosti EU a tím i jednotlivých členských států odvozují, musí členským státům zůstat zásadní role při určování vlastních priorit a způsobu využití strukturálních fondů. Větší důraz by měl být kladen na výsledky a kvalitu intervencí politiky soudržnosti a nikoliv pouze na objem prostředků využitých na podporované projekty.

Kondicionality

Vláda podporuje zefektivnění fungování politiky soudržnosti EU a v této souvislosti rovněž zavedení kondicionalit, které přispějí k vytvoření investičně vhodného prostředí pro intervence politiky soudržnosti EU. Dle vlády by veškeré kondicionality a implementační pravidla měly být nastaveny transparentně a jednoznačně. Jejich cílem by mělo být primárně zefektivnění a zvýšení účinnosti intervencí politiky soudržnosti EU a neměly by přinášet významnější administrativní zátěž pro konečné příjemce. Vláda nebude podporovat, aby makroekonomické kondicionality sloužily k faktickému vynucování specifických doporučení Rady.

Důraz na výsledky a kvalitu

Je třeba klást důraz na efektivní využívání prostředků politiky soudržnosti EU, které je jedním z parametrů důvěryhodnosti členského státu. V této souvislosti bude ČR dbát nejen na soulad s právními předpisy, ale též na smysluplnost využívání prostředků z unijního rozpočtu.

c. Ozdravení finančního sektoru

Implementace legislativy přijaté na unijní úrovni

V reakci na finanční a ekonomickou krizi byly iniciovány rozsáhlé změny legislativy upravující fungování finančních trhů. Vláda bude vyhodnocovat nová opatření a jejich reálné dopady na finanční trhy, jež představují klíčovou část ekonomiky. Pokud jde o vznik nových institucí na úrovni EU v oblasti finančního sektoru, bude její vláda posuzovat z hlediska jeho nezbytnosti a bude usilovat o efektivní koordinaci práce již existujících i nových orgánů. I nadále bude zastáncem transparentnosti při poskytování informací souvisejících s oblastí finanční stability.

Koordinace pozic pro jednání na mezinárodní úrovni

Vláda se bude aktivně účastnit diskuse o budoucnosti mezinárodních finančních trhů probíhající na úrovni EU a zprostředkovaně na úrovni G-20. Hlavním cílem veškerých snah by mělo být omezení negativních přeshraničních vlivů přijatých opatření.

Snaha o udržení stability finančních trhů

Vláda bude nadále sledovat vývoj na finančních trzích a bude spolupracovat s ostatními členskými státy na udržení stability těchto trhů. Nebude však podporovat opatření, která by znamenala nefunkční regulaci trhů nebo by neúměrně oslabila nezávislost a omezila pravomoci národních orgánů finančního dohledu.

d. Strategie přijetí eura a snaha o plnění maastrichtských kritérií

Vláda si je vědoma závazku ČR vyplývajícího z primárního práva přijmout společnou měnu euro. K tomu, aby tomuto závazku mohla dostát, je třeba směřovat ke splnění tzv. maastrichtských kritérií.

Vláda zamýšlí rovněž podporovat kroky vedoucí ke konsolidaci a stabilizaci eurozóny. V současnosti prochází eurozóna procesem zásadních proměn. Je proto nezbytné formulovat národní strategii přistoupení k euru včetně určení data vstupu do mechanismu směnných kurzů ERM II a přijetí eura až poté, co bude zřejmá výsledná

podoba eurozóny po uskutečnění jejích zásadních reforem (jejichž podobu by se ČR jako stát se závazkem přijetí eura měla snažit aktivně ovlivňovat).

V této souvislosti je rovněž třeba uvést, že od okamžiku, kdy se ČR zavázala přijmout společnou měnu euro, došlo k výrazným změnám, které obsah tohoto našeho závazku rozšířily nebo – byť některé jen fakticky – mohou rozšířit.

II.3. Věda, výzkum, technologický rozvoj a vzdělávání

Podobně jako oblast koordinace hospodářských politik spadá i spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje, stejně jako v oblasti vzdělávání do sféry národních kompetencí, kde je harmonizace právních předpisů vyloučena. ČR nicméně podporuje plné využití potenciálu spolupráce a koordinace v této sféře.

a. Věda, výzkum a technologický rozvoj

Významným krokem v oblasti inovací se stala vlajková iniciativa strategie Evropa 2020, tzv. Unie inovací z roku 2010. ČR podpořila jak její původní znění, tak závěry přezkumu jejího fungování publikované v roce 2013, a považuje je za základ pro spolupráci na evropské úrovni v následujícím desetiletí. Prioritou ČR je také realizace Evropského výzkumného prostoru, a to v ambiciózně stanoveném termínu do roku 2014. Vláda bude podporovat posílení role výzkumu a vývoje v rámci budoucích evropských rozpočtů, a to na úkor méně perspektivních výdajových stránek.

Znalostní trojúhelník

Vláda podpoří unijní opatření vedoucí k interakci a prohloubení partnerství mezi soukromým a veřejným sektorem jak v oblasti výzkumu a vývoje, tak v oblasti vzdělávání. Pro ČR je důležité nastolení skutečné spolupráce mezi aktéry znalostního trojúhelníku: vysoké školy - výzkumné instituce - inovující průmysl. Zásadní je také zajistit takový vzdělávací systém, který bude reagovat na potřeby trhu.

b. Vzdělávání

Vláda pozitivně vnímá, že vzdělávání je obsaženo mezi hlavními cíli strategie Evropa 2020. Evropská spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy však nesmí směřovat pouze k dosažení určitého procenta osob s vysokoškolským vzděláním, ale musí se zaměřit na zajištění náležité kvality vzdělávání a uplatnitelnosti jeho absolventů na pracovním trhu. Současně je třeba nalézt způsoby pro interakci mezi studijními obory a poptávkou trhu práce, např. prostřednictvím spolupráce zaměstnavatelů a vzdělávacích institucí. Vláda dále podpoří iniciativy vedoucí k internacionalizaci systému vzdělávání, včetně vyšší mobility studentů a pedagogických pracovníků. Vláda také bude podporovat rozvoj odborného vzdělávání a přípravy.

III. Další klíčové sektorové politiky

V návaznosti na výše uvedené skutečnosti je zřejmé, že klíčovou prioritou české politiky bude představovat posilování funkčnosti vnitřního trhu. Všechny ostatní sektorové politiky EU je třeba vnímat z funkcionálního hlediska jako agendy přispívající k naplňování hlavního cíle.

V rámci navazujících sektorových agend se jako zásadní z pohledu vlády jeví především energetika, doprava a témata související s prostorem svobody, bezpečnosti a práva.

III.1. Doprava

Pro růst konkurenceschopnosti EU je nepostradatelná kvalitní a integrovaná dopravní infrastruktura s dostatečnou kapacitou. Pro vládu je prioritou zejména dobudování transevropské dopravní sítě a dokončení liberalizace vnitřního trhu v oblasti dopravy.

Rozvoj transevropských dopravních sítí

Infrastruktura zásadním způsobem podporuje mobilitu. Transevropské dopravní sítě (TEN-T) jsou v tomto kontextu jedním z předpokladů plně funkčního vnitřního trhu.

V souvislosti s nově definovanou dvouvrstvou sítí TEN-T bude vláda usilovat o postupnou realizaci příslušných projektů; v případě hlavní sítě do roku 2030, v případě globální do roku 2050. Co se týká železničních, vodních a přeshraničních silničních projektů zařazených do hlavní sítě TEN-T, bude vláda usilovat o využití nejen strukturálních fondů, ale i finančních prostředků z Nástroje pro propojení Evropy (CEF).

Dokončení procesu liberalizace vnitřního trhu v silniční a železniční dopravě

Dokončení vnitřního trhu v dopravě a s tím spojené liberalizace dopravního sektoru mohou přispět ke zlepšení kvality nabízených dopravních služeb a k celkovému zefektivnění dopravního systému. Z tohoto důvodu vláda podporuje unijní snahy spojené s pokračováním liberalizace v této oblasti, a to zejména v kabotážní přepravě.

V nejbližších letech lze očekávat zásadní změny v oblasti železniční dopravy související s revizí stávající unijní legislativy v rámci tzv. čtvrtého železničního balíčku. Cílem je dokončit liberalizaci železničního trhu a zvýšit konkurenceschopnost železniční dopravy. Přestože je vláda dlouhodobým zastáncem liberalizace železniční dopravy, bude vzhledem ke kapacitě trhu a jeho současné situaci prosazovat, aby se trh otvíral postupně.

Financování dopravní infrastruktury

V rozpočtovém období EU 2014-2020 bude vláda usilovat o maximální využití finančních prostředků alokovaných v rámci kohezní části CEF a strukturálních fondů (Fond soudržnosti a ERDF). Vedle investic do rozvoje TEN-T je přitom třeba alokovat dostatečné množství finančních prostředků i na rozvoj silniční infrastruktury meziregionálního a regionálního významu, která není součástí TEN-T, neboť kvalitní napojení na ekonomická centra představuje důležitou podmínku pro rozvoj podnikání a zaměstnanost v jednotlivých regionech.

Letecká doprava

Pokud jde o realizaci ambiciózního plánu Komise v podobě tzv. Jednotného evropského nebe, vláda se domnívá, že by členskými státy měl být před zahájením nové iniciativy nejprve poskytnut dostatečný čas na řádnou implementaci již přijatých právních předpisů.

Evropská politika pro oblast vesmíru

Vláda plně podporuje vznik evropské politiky pro oblast vesmíru podle čl. 189 Smlouvy o fungování Evropské unie. Pro efektivní naplňování evropské vesmírné politiky je třeba navázat úzké vztahy mezi EU a Evropskou kosmickou agenturou (ESA), neboť jsou nejvýznamnějšími aktéry v oblasti kosmických aktivit v Evropě. S ohledem na specifické cíle ESA a jejího efektivního rámce spolupráce s kosmickým průmyslem, bude vláda podporovat její zachování jako samostatné mezinárodní organizace.

Kosmická průmyslová politika

S ohledem na růstový potenciál, jež skýtá kosmická průmyslová politika, bude vláda

podporovat přijetí opatření, která napomohou maximálnímu využití kosmických aktivit v průmyslovém sektoru a zejména zapojení se českých subjektů do těchto projektů.

Program Galileo

Vláda si uvědomuje strategický význam a ekonomický potenciál programu Galileo a bude prosazovat jeho rychlé zprovoznění s co nejefektivnějším vynaložením finančních prostředků EU. Vláda bude podporovat silnou roli agentury GSA sídlící v Praze a její hlavní podíl na řízení programů Galileo a EGNOS po jejich plném zprovoznění. Kromě Galilea bude vláda usilovat i o plné zprovoznění evropského systému pro pozorování Země „Copernicus“ (dříve GMES).

Ekologizace dopravy

Doprava v EU je z 96 % svých energetických potřeb stále závislá na ropě a ropných produktech. ČR bude podporovat takové snahy EU o ekologizaci dopravy, které budou realistické a přiměřené vynaloženým nákladům a požadovaným cílům.

III.2. Energetika

Zabezpečení dostatečných energetických zdrojů je v současném globálním kontextu jedním z určujících faktorů ekonomického rozvoje. Klíčovými tématy z pohledu Evropské unie jsou posilování energetické bezpečnosti, zvyšování energetické účinnosti a posílení konkurenceschopnosti. Konkurenceschopné ceny energií pro evropský průmysl i jejich sociální přijatelnost pro domácnosti jsou dalším předpokladem rozvoje evropské klimatické a energetické politiky.

a. Posilování energetické bezpečnosti

Dobudování podmínek pro vznik jednotného vnitřního trhu

Integrovaný a plně liberalizovaný vnitřní trh je nezbytným předpokladem společné energetické politiky a současně nástrojem ke zvyšování energetické bezpečnosti Evropy. Je rovněž prostředkem pro zvyšování konkurence na energetických trzích a z ní plynoucích benefitů pro všechny spotřebitele. ČR implementovala třetí energetický balíček do národní legislativy a

usiluje o jeho efektivní realizaci a další zvyšování míry integrace, liberalizace a regionální spolupráce na evropském energetickém trhu s cílem dosáhnout plného fungování jednotného vnitřního trhu (pro oblast elektroenergetiky v souladu s principy schváleného cílového modelu trhu). Uvolnění energetického trhu by však mělo být finančně, technologicky a administrativně efektivní.

Důležitou roli bude hrát realizace infrastrukturních projektů společného zájmu. Plná integrace evropských energetických trhů nebude možná bez dostatečné energetické infrastruktury jak na národní, tak na přeshraniční úrovni.

Modernizace evropské energetické infrastruktury

Dostatečně robustní energetická infrastruktura umožňující integraci přeshraničních výměn energie (ať již komerčně vyvolaných nebo havarijních v případě krizových situací) je z pohledu vlády jedním z hlavních požadavků pro naplňování všech tří pilířů evropské energetické politiky. Výstavba energetické infrastruktury by přitom z pohledu ČR měla být koordinována na mezinárodní, respektive regionální úrovni. Z pohledu vlády je důležité plné využití potenciálu plynoucího z evropského infrastrukturního balíčku. Zájmem ČR je zařazení českých projektů mezi projekty společného zájmu (PCI). Z tohoto pohledu vláda považuje CEF za zastřešující nařízení pro financování důležitých projektů v oblasti energetiky.

Vláda si uvědomuje nutnost obnovy evropské energetické infrastruktury za použití nových technologií, zvyšujících energetickou účinnost a přinášejících úspory.

Vláda upřednostňuje zachování tržních principů při výstavbě a modernizaci energetické infrastruktury, současně však bude podporovat využití prostředků z EU (CEF, strukturální fondy, EIB atd.) a jiných relevantních fondů.

Diverzifikace dodavatelů a dopravních tras energií

Mezi hlavní české priority v rámci unijní energetické politiky patří diverzifikace zdrojů a přepravních tras dodávek surovin a zajištění

odpovídající infrastruktury, posílení jednotného přístupu EU ve vnějších energetických vztazích, zajištění plynulosti dodávek a zvýšení zásob ropy a plynu, posílení mechanismů reakce na krizové stavy, zvyšování energetické účinnosti a optimální využívání domácích zdrojů EU.

Vláda bude též podporovat diverzifikaci zdrojů elektrické energie, včetně obnovitelných zdrojů. Základním principem musí být možnost států volit svůj energetický mix s ohledem na své geograficko-klimatické, geologické a ekonomické podmínky. Zároveň musí být na úrovni EU dodržován princip technologické neutrality. Bezpečná jaderná energetika pro ČR zůstane i nadále perspektivní alternativou. Vláda v principu souhlasí s opatřeními vedoucími ke zvýšení energetické účinnosti s tím, že při jejich realizaci bude zohledněna i jejich nákladová efektivita.

Vláda má zájem na omezování dalšího zvyšování energetické závislosti EU na třetích zemích, zvýšení bezpečnosti a stability v zásobování zemí EU plynem a ropou a vybudování stabilních vztahů s dalšími dodavateli a tranzitéry energetických surovin. Vláda bude podporovat jednání se státy kaspické oblasti a hledat podporu pro úspěšnou realizaci projektu „Jižního koridoru“, jehož prostřednictvím by byl přepravován zemní plyn či ropa z regionu do Evropy, a jenž by takto přispěl k diversifikaci dodávek.

Energetická účinnost

Vláda v principu podporuje opatření vedoucí ke zvýšení energetické účinnosti s tím, že při jejich realizaci bude zohledněna i jejich rentabilita. Energetická účinnost je jedním ze základních pilířů energetické strategie ČR. ČR podporuje rozšiřování působnosti směrnic k ekodesignu a štítkování a také stanovení závazných hodnot pro minimální účinnost při výrobě elektřiny a tepla i při distribuci energie. Vláda upřednostní nezávazné a indikativní cíle v oblasti energetické účinnosti. Vláda bude dále podporovat zvyšování energetické účinnosti a bude klást důraz na řádnou nákladově efektivní implementaci směrnice o energetické účinnosti.

Podpora regionálních iniciativ

Nezastupitelnou úlohu vláda přisuzuje regionálním iniciativám, jež by měly tvořit předstupeň evropského integrovaného trhu, především pokud jde o vytváření přeshraničních propojení a koordinovaného provozování soustav. Základní prioritou vlády v oblasti elektroenergetiky je implementovat na všech přeshraničních profilech cílový model trhu EU v souladu s harmonogramem stanoveným Komisí. V plynárenství je prioritou integrace trhů se zemním plynem, minimálně na úrovni regionu. Spolu s partnery z visegrádské čtyřky, případně s dalšími zeměmi střední a východní Evropy, bude vláda i nadále podporovat výstavbu Severo-j jižního propojení. Velký potenciál vláda spatřuje v koordinovaném výběru projektů společného zájmu mezi zeměmi střední a východní Evropy.

Posílení vedoucího postavení Evropy v oblasti energetických technologií a inovací

Vláda se aktivně zapojuje do iniciativ v rámci SET plánu³ a podporuje veškeré činnosti v oblasti vývoje energetických technologií a inovací, vysoký zájem máme o podporu technologií akumulace, technologií z oblasti jaderné energetiky i alternativních pohonných hmot. Pokud bude EU financovat výzkumné a inovativní projekty v oblasti energetiky z veřejných prostředků, bude vláda trvat na jejich nediskriminačním rozdělení.

b. Naplňování cílů EU v oblasti obnovitelných zdrojů, zdanění energetiky a jaderné energie

Harmonizace podpory obnovitelných zdrojů energie (OZE)

Vláda hodlá podporovat snižování energetické náročnosti a dosažení většího podílu nízkoemisních zdrojů v energetickém mixu. To se však musí dít v souladu s cílem zvyšování evropské i české konkurenceschopnosti. V diskusích o novém politickém rámci podpory obnovitelných zdrojů energie do roku 2030 bude vláda prosazovat pouze nezávazné cíle, které

³ Strategický energetický technologický plán

budou v souladu s ekonomickými a technickými kapacitami ČR. Tyto cíle a nástroje jejich dosažení by měly mít minimální dopad na koncové spotřebitele.

Další podpora OZE na celoevropské úrovni musí být prováděna ruku v ruce s rozvojem sítí, dostatečnými rezervními a akumulacími kapacitami a chytrým řízením. ČR doporučuje s ohledem na další rozvoj OZE soustředit se na nástroje podporující jejich bezpečnou integraci do sítí a na odstraňování administrativně-technologických překážek pro ty OZE, které se dokáží na trhu uplatnit bez podpůrných dotací. Přímé ekonomické dotace by měly být postupně zcela odbourány (s výjimkou oblasti vědy a výzkumu s vysokým potenciálním multiplikačním efektem).

Jaderná energie

Vláda bude podporovat rozvoj obnovitelných zdrojů a zároveň pokračovat v rozvoji jaderné energetiky. Stejný přístup bude podporovat i na úrovni EU s tím, že určení energetického mixu musí zůstat v kompetenci členských států.

Vláda hodlá prosazovat vnímání jaderné energie jako bezpečného, čistého, nízkoemisního zdroje, který bude v budoucnosti hrát významnou úlohu při vytváření systému bezuhlíkové energetiky. Vláda bude proto na úrovni EU prosazovat uznání jaderné energie jako rovnocenného nízkoemisního zdroje v energetickém portfoliu.

Vysoká úroveň zabezpečení jaderných zařízení

Vláda se bude aktivně podílet na tvorbě legislativního rámce EU pro jadernou bezpečnost, který by neměl vést k neopodstatněné regulaci ohrožující rozvoj sektoru, a měl by přispívat k udržení vysoké úrovně bezpečnosti jaderných zařízení provozovaných v EU.

III.3. Průmysl

Podpora průmyslové politiky EU

Vláda bude na úrovni EU podporovat cíle reindustrializace evropských regionů, pokud to nebude znamenat návrat k protekcionismu či podpoře nekonkurenceschopných odvětví

a podniků. V této souvislosti ČR podporuje iniciativu Komise k oživení evropského průmyslu. Koncem roku 2012 zveřejněná revize vlajkové iniciativy strategie Evropa 2020 stanovuje priority pro posílení průmyslové politiky, s jejichž plněním se vláda ztotožňuje. Vláda bude usilovat o to, aby průmyslová politika byla jednou z průřezových perspektiv, skrze niž je nahlíženo na dopad jednotlivých opatření navrhovaných Evropskou komisí.

Veřejná podpora

V oblasti veřejné podpory by podpora malých a středních podniků neměla být realizována na úkor podpory velkých klíčových podnikatelských aktivit, které mohou být zdrojem značného množství zakázek formou subdodávek právě pro malé a střední podniky. Dalším zájmem ČR je, aby nebyla některá pro ni zásadní odvětví vyňata z veřejné podpory.

V reakci na Evropskou komisí navrhované snížení přípustné míry regionální podpory pro velké podniky v rámci budoucího programového období vláda navrhuje bonifikovat tuto podporu formou slevy na dani z příjmů právnických osob, což by ve svém důsledku vedlo k navýšení míry regionální podpory o 10 procentních bodů (tedy z Komisí navrhovaných 25 % na 35 % přípustné míry veřejné podpory).

III.4. Životní prostředí

Vláda bude v EU vystupovat v souladu s prioritami schválené Státní politiky životního prostředí ČR 2012 - 2020. Obecnou průřezovou prioritou je efektivní využívání zdrojů. Integrace ochrany biologické rozmanitosti, přírody a šetrnosti k životnímu prostředí obecně i v rámci všech sektorových politik EU patří rovněž k prioritám ČR. Opatření politiky životního prostředí by však měla být v souladu se zachováním a podporou konkurenceschopnosti evropského průmyslu a zemědělství v kulturní krajině. Vláda hodlá podporovat snahy EU o dosažení mezinárodního konsensu na snížení emisí skleníkových plynů.

Mezinárodní agenda

Vláda zamýšlí podporovat aktivní roli EU v agendě ochrany životního prostředí a

udržitelného rozvoje na mezinárodní scéně. Současně bude vláda pokračovat především v aktivní participaci na naplňování politických závazků přijatých v rámci OSN s důrazem na zapojení do procesů vzešlých z konference Rio+20 (zejména podpora posílení Programu OSN pro životní prostředí a přijetí Cílů udržitelného rozvoje). Jako klíčové nástroje realizace ochrany životního prostředí na mezinárodní úrovni vidí vláda mnohostranné environmentální smlouvy, a proto bude prostřednictvím EU prosazovat jejich efektivní naplňování se zohledněním zájmů ČR. V rámci ochrany klimatu bude podporovat uzavření nové mezinárodní dohody do roku 2015, která by zahrnovala všechny nejvýznamnější světové ekonomiky a emitenty a brala v úvahu geopolitické a ekonomické změny od roku 1992, kdy byla přijata současná Rámcová úmluva (UNFCCC), a dopad na konkurenceschopnost.

V kontextu Strategie EU pro biodiverzitu do roku 2020 bude vláda podporovat praktické naplňování mezinárodně dohodnutých cílů na ochranu biodiverzity (tzv. Cílů z Aiči).

Opatření v oblasti ochrany životního prostředí

Vláda bude aktivně jednat s orgány EU, především EK, s cílem prosadit zájmy ČR, vyplývající ze Státní politiky životního prostředí ČR 2012-2020, a realizovat související projekty, konkrétně např. v oblasti zlepšení kvality ovzduší, nakládání s odpady, energetických úspor nebo alternativní dopravy. Při schvalování a realizaci 7. Akčního programu pro životní prostředí EU bude ČR klást důraz na řádnou implementaci stávající legislativy, přičemž případné nové legislativní návrhy a cíle musí být prokazatelně vyhodnoceny z hlediska přínosů a nákladů.

Vláda rovněž aktivně podpoří legislativní návrhy EU související s legislativou REACH, které by měly zabezpečit pokles finanční zátěže prostřednictvím snížení poplatků pro malé a střední podniky.

Opatření v oblasti ochrany klimatu

Vláda bude usilovat o efektivní dosažení cílů v sektorech zahrnutých v systému obchodování s emisními povolenkami (EU ETS) i mimo EU ETS do roku 2020 a o racionální debatu o nastavení nového

klimaticko-energetického rámce do roku 2030 - zejména s ohledem na zajištění stability investičního prostředí pro nízkoemisní zdroje.

ČR využije nejméně 50 % výnosů z EU ETS na financování prorůstových opatření, zejména v oblasti energetické účinnosti a úspor (program Nová zelená úsporám).

III.5. Zemědělství

Vláda bude usilovat o takovou reformu společné zemědělské politiky (SZP), která zvýší produktivitu zemědělství a jeho konkurenceschopnost, a to zaměřením na specifický potenciál v oblasti necenové konkurence.

Konkurenceschopnost produkce na unijním i světovém trhu, výzkum a vývoj

Vláda podporuje výzkum a vývoj v oblasti zemědělství, které významně napomáhají zvýšení kvality a bezpečnosti unijní produkce. Současně se hodlá zasazovat o kladení stejných požadavků i na dovážené výrobky. Zdraví zvířat, rostlin a zdravotní bezpečnost potravin jsou již nyní prioritou jak celé EU, tak i ČR. Zároveň je ovšem nutné dbát na minimalizaci finanční a administrativní zátěže pro hospodářské subjekty.

Ochrana klimatu v rámci sektoru zemědělství

Je nezbytné, aby k ochraně klimatu přispěl i zemědělský sektor. Vláda proto bude klást důraz na rozvoj možností využití obnovitelných zdrojů energie a biotechnologií.

Společná rybářská politika

Vláda hodlá podporovat navyšování podílu sladkovodní akvakultury v celkové evropské produkci, včetně produktivních investic do akvakultury a investic do výzkumu a vývoje nových produktů a technologií, s cílem zvýšit konkurenceschopnost v odvětví rybářství, udržet zaměstnanost ve venkovských oblastech a zachovat a podpořit ekosystémové služby poskytované tradičními formami akvakultury.

Zaměření reformy Společné zemědělské politiky s důrazem na srovnatelné podmínky

Z pohledu vlády vyžaduje SZP komplexní reformu. Hlavním cílem reformy musí dle vlády být zajištění spravedlivých podmínek pro zemědělce všech členských států EU. Vláda nebude souhlasit se stanovením stropů pro výši přímých plateb zohledňující velikost podniků.

Komplexní reforma SZP musí také přispět k plnému využití produkčního potenciálu ČR a ke zvýšení konkurenceschopnosti českých zemědělců.

Jako zásadní vnímá vláda zvýšení konkurenceschopnosti zemědělského sektoru prostřednictvím investic do vyspělých technologií pro plnění produkčních i mimoprodukčních funkcí zemědělství, do diverzifikace činností podniků, výzkumu, vzdělávání a poradenství. Vláda bude podporovat další posilování významu politiky rozvoje venkova.

Transformace tržních opatření v bezpečnostní síť

Případné výkyvy na zemědělském trhu je možné řešit prostřednictvím modernizace tržních opatření, která budou pružněji a efektivněji reagovat na vývoj situace na trhu a stanou se skutečnou záchrannou sítí, tzv. *safety net*. V rámci tržních opatření proto bude vláda podporovat takové změny, jež umožní řešení negativních dopadů výkyvů tržních cen zemědělských komodit, kterým nelze efektivně zamezit jinými nástroji.

III.6. Prostor svobody, bezpečnosti a práva

Deklarovaným cílem Evropské unie na tomto poli bude v nejbližších letech především posilování konceptu „Evropa občanů“, účinné zajištění ochrany základních práv občanů, posílení jejich účasti na chodu Evropské unie, trvalé posilování důvěry v evropský soudní prostor a v neposlední řadě rovněž podpora členských států při jejich úsilí o zajištění bezpečnosti.

Mezi národní zájmy ČR patří zachování evropského prostoru svobody, bezpečnosti a práva, který občanům rozšiřuje možnost svobodně se pohybovat, vzdělávat a podnikat

a zároveň kvalitně chrání jejich životy, zdraví a práva. Současně je zájmem ČR uchovat si své pravomoci v oblasti ochrany vnitřní bezpečnosti a pečlivě vážit, v jakých oblastech spolupráce je vhodné prohlubovat harmonizaci na úrovni EU. Základním kritériem hodnocení by vždy mělo být zachování integrity a stability vnitrostátního systému práva, justice a bezpečnosti.

a. Justiční spolupráce v civilních a trestních věcech

Mezinárodní soudní příslušnost, uznávání a výkon rozhodnutí

V zájmu ČR je podpořit další zjednodušování přístupu občanů k soudům v oblasti uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech občanských a obchodních, zejména odstranění tzv. exequaturního řízení. Jakýkoli zásah do stávající úpravy bude důsledně analyzován a konzultován s odborníky z justiční praxe i akademické sféry.

Evropské smluvní právo

V oblasti práva smluvních závazků ČR prosazuje, aby se úsilí zaměřilo na zlepšování kvality stávajících předpisů sekundárního práva EU v této oblasti. Vláda dlouhodobě podporuje přijetí společného referenčního rámce pro evropské smluvní právo jakožto nezávazné příručky obsahující doporučená řešení pro účely legislativního procesu. Vláda naopak nepodporuje návrhy směřující k rozsáhlé harmonizaci či unifikaci smluvního práva na unijní úrovni. Těžiště regulace smluvního práva by mělo zůstat na úrovni členských států.

Majetkové režimy manželů a jiných forem partnerského soužití

Vláda si je vědoma pozitivních aspektů, které by přinesla jednotná a komplexní unijní úprava v oblastech soudní příslušnosti, použitelného práva a uznávání a výkonu rozhodnutí upravujících majetkové režimy manželů. Navrhovaná řešení však bude nutné důkladně analyzovat, a to zejména s ohledem na možné rozšíření úpravy rovněž na nemanželské formy soužití. V této souvislosti je třeba plně respektovat odlišné národní kulturní tradice a princip subsidiarity.

Oblast trestního práva hmotného a procesního

Stanovisko vlády v otázce unijního postupu v oblasti aproximace trestního práva hmotného a vzájemné spolupráce je spíše zdrženlivé, neboť skutkové podstaty trestných činů zpravidla reflektují historický vývoj na území státu a rozdílný důraz přikládaný jednotlivým chráněným zájmům. Vláda nicméně připouští potřebu harmonizace v oblasti ochrany finančních zájmů Unie.

Pokud jde o trestní právo procesní, spolupráce příslušných orgánů by se měla naopak rozvíjet za účelem odstraňování překážek, např. z důvodu zvětšujícího se rozsahu přeshraniční kriminality.

Úřad evropského veřejného žalobce

Z pohledu vlády by případné založení Úřadu evropského veřejného žalobce jeho transformací z Eurojustu představovalo patrně nejzávažnější ingerenci do fungování vnitrostátního systému trestního řízení. Ustavení takové instituce předpokládá výkon trestní pravomoci na území členského státu, kdy by vnitrostátní orgány působily pouze substitučně, což by přímo zasahovalo do výkonu výsostných pravomocí členských států. Pokud by vůbec vláda uvažovala o podpoře zřízení Úřadu evropského veřejného žalobce, pak pouze za účelem boje proti trestným činům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy EU. Zapojení se do případné posílené spolupráce by muselo předcházet důkladné vyhodnocení všech přínosů a negativ.

Vláda si je vědoma faktu, že v obecné rovině s možností vzniku uvedeného úřadu počítá již Lisabonská smlouva. Přesto by bylo třeba analyzovat, zda by konkrétní podoba realizace tohoto cíle současně neznamenal přenos pravomocí, jenž by implikoval použití příslušných procedur způsobu udělení souhlasu na národní úrovni. V každém případě jakékoliv navržené změny Eurojustu nesmí znamenat pro práci justičních orgánů zbytečnou byrokratickou zátěž a nesmí ohrozit naplňování základního účelu, k němuž byl Eurojust zřízen - napomáhání a usnadňování spolupráce v trestních věcech mezi příslušnými justičními orgány členských států.

Ochrana soukromí

Vláda bude v rámci reformy předpisů na ochranu osobních údajů podporovat adekvátní zohlednění technologického pokroku a zavedení jasných a srozumitelných pravidel pro ochranu soukromí. Nové předpisy by podle názoru vlády měly přinést efektivní a funkční ochranu osobních údajů, nikoli však nadbytečnou administrativní zátěž a nepřiměřené náklady pro firmy a další subjekty, které osobní údaje zpracovávají.

b. Spolupráce v oblasti vnitřních věcí a bezpečnosti

Schengenská spolupráce a integrované řízení hranic

Vzhledem k tomu, že schengenský prostor bez kontrol na vnitřních hranicích představuje jeden z největších úspěchů evropské integrace, je zásadním zájmem ČR funkční schengenská spolupráce založená na odpovědném dodržování stanovených pravidel. Jejím základem je dobře fungující Schengenský informační systém. Za předpokladu jejich finanční udržitelnosti vláda podpoří budování „inteligentních hranic“.

Policejní spolupráce a Europol

V oblasti policejní spolupráce vláda upřednostňuje posilování a rozvíjení praktické operativní spolupráce policejních orgánů členských států před velkými harmonizačními projekty. Klíčovou roli hrají efektivní výměna informací mezi policejními orgány členských států či příslušnými agenturami Evropské unie a projekty přeshraniční spolupráce, například v podobě společných středisek či výměny zkušeností a osvědčených postupů. V rámci vyjednávání o novém právním základu Europolu ve formě nařízení bude vláda usilovat v první řadě o to, aby se dále neposilovaly pravomoci této agentury EU na úkor pravomocí policejních sborů členských států.

Boj s korupcí a hospodářskou kriminalitou

Oblast boje s korupcí je pro vládu prioritou stejně jako spolupráce se Skupinou států proti korupci v rámci Rady Evropy (GRECO). Pokud jde o hodnotící mechanismy zaměřené

na potírání korupce, zastává ČR názor, že existující instrumenty jsou adekvátní ve vztahu ke sledovanému cíli.

Migrační politika a společný evropský azylový systém

Vláda bude prosazovat vyváženou migrační politiku, která umožní EU vypořádat se efektivně s migračními tlaky. Kromě úspěšného boje proti nelegální migraci by přitom měla být prioritou též cílená legální migrace, neboť může přispívat k hospodářskému růstu v EU. Vláda bude podporovat dobudování a efektivní fungování tzv. společného evropského azylového systému. Příslušná legislativa by měla zaručovat vysoký stupeň ochrany oprávněným žadatelům o mezinárodní ochranu a zároveň efektivně zamezovat zneužívání azylového řízení. Prioritou vlády je zachování funkčnosti tzv. dublinského systému. Z pohledu ČR i EU je třeba dlouhodobě hledat koncepční přístup v otázce integrace (začleňování) přistěhovalců do společnosti, a to s vědomím, že je v této oblasti vyloučena harmonizace právních předpisů.

Vláda bude také podporovat ty aktivity, jejichž cílem bude navracení osob neoprávněně pobývajících na území ČR do zemí jejich původu.

Vízová politika

V zájmu vlády je podpořit sjednocování vízové praxe s cílem umožnit vstup pouze těm občanům třetích zemí, kteří splňují podmínky pro vstup a pobyt na území EU/Schengenu, a naopak zabránit vstupu osob, které by ohrozily bezpečnost a veřejný pořádek. I nadále bude vláda usilovat o důsledné uplatňování principu solidarity mezi členskými státy v oblasti vízové reciprocity.

Vnější rozměr spolupráce v oblasti vnitra a justice

Vláda bude i nadále prosazovat, aby byl zohledňován vyvážený přístup ke všem státům a regionům obklopujícím EU s tím, že prioritou pro vládu zůstává východní rozměr spolupráce EU se třetími zeměmi, zvláště v rámci projektu Východního partnerství, a spolupráce se státy západního Balkánu.

V oblasti migrace, ochrany hranic a azylu je třeba posilovat dialog a spolupráci se zeměmi původu a tranzitu, včetně podpory budování vlastních kapacit. V oblasti bezpečnosti je pak klíčová spolupráce se třetími zeměmi v boji proti závažné a organizované trestné činnosti, terorismu a obchodování s lidmi.

IV. Česká republika v Evropské unii

Východiska strategie v čase proměn

Jakkoli řada témat evropské politiky přesahuje krátkodobý horizont, nemůže žádný strategický a koncepční dokument představovat příručku poskytující návod pro řešení každodenních situací, v nichž se ocitá evropská politika členského státu.

Geografické, politické, ekonomické a společenské konstanty České republiky přitom vytvářejí základ pro formulování dlouhodobé politické strategie založené ovšem nikoli na ideologických premisách, nýbrž na empirické realitě. Národní zájem ČR tudíž nepředstavuje pouhý normativní koncept oddělený od každodenní reality. O tom svědčí dlouhodobý přístup ČR k otázkám reformy SZP, sdílené preference při formulování pozic v kohezní politice či konzistentní názory ČR na utváření vnějších vztahů EU.

V průběhu aktuálních debat provázejících vývoj spolupráce členských států Evropské unie v mimořádných situacích (krize eurozóny) či v podmínkách, kdy je zapotřebí zaujmout pozice v horizontální agendě (např. víceletý finanční rámec), se tudíž mohou zúročit zkušenosti nabyté během diskusí vedených o „běžných“ tématech evropské agendy.

Diskuse o změnách primárního práva a institucionálního rámce

Stávající smluvní rámec evropského integračního projektu založený Lisabonskou smlouvou považuje ČR za dostatečný a plně funkční. Po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost je třeba delšího období pro reflexi nad účinností současné podoby primárního práva. ČR je připravena diskutovat o případných změnách primárního práva, pokud se ukáží jako zcela nezbytné pro udržitelnost integrace. Podstatné změny primárního práva by měly mít širší politickou a společenskou podporu. V případě zásadních institucionálních změn EU vyžadujících úpravu primárního práva bude přesun dalších pravomocí z ČR na EU potvrzován referendem. Stávající institucionální systém

Evropské unie považuje ČR za vyvážený. Nadále bude podporovat kroky, které zajistí udržení rovnováhy mezi hlavními institucemi EU.

Princip dělby pravomocí

S přijetím Lisabonské smlouvy, kterou byly rozšířeny kompetence unijních orgánů a zpřesněno jejich vymezení, nabyla na významu rovněž ústavně-právní dimenze postavení České republiky v Evropské unii. Vláda proto bude v orgánech EU pečlivě dbát na soulad unijních právních aktů s rozsahem pravomocí svěřených Evropské unii primárním právem, jehož dodržování zajišťuje Soudní dvůr EU. Zároveň však bude vláda plně respektovat skutečnost, že *„z pohledu našeho ústavního práva zůstává Ústava (a český ústavní pořádek vůbec) základním zákonem státu“* a že *“Ústavní soud zůstává vrcholným ochráncem české ústavnosti, a to i proti eventuálním excesům unijních orgánů a evropského práva.”* Vláda v této souvislosti rovněž odkazuje na konstantní judikaturu Ústavního soudu, podle níž *“český Ústavní soud hodlá přezkoumávat jako ultima ratio i to, zda se právní akty evropských orgánů drží v mezích pravomocí, které jim byly poskytnuty.”*⁴

Demokratická legitimizace

Hlavní odpovědnost za provádění evropské politiky v rámci přenesených pravomocí nesou političtí aktéři, kteří určují strategické směřování, jež je následně prosazováno administrativním aparátem a diplomatickými cestami. Klíčová role přísluší členům vlády a výborům pro evropské záležitosti obou komor Parlamentu ČR (zejména ve věcech týkajících se otázek institucionálního charakteru a primárního práva EU).

Vláda je v souladu s jednacím řádem Poslanecké sněmovny a Senátu České republiky povinna v evropských záležitostech intenzivně spolupracovat s oběma komorami Parlamentu ČR, a především s jejich výbory pro evropské záležitosti. Zejména díky zakotvení institutu předchozího souhlasu Parlamentu při využívání změn či doplnění primárního práva pomocí tzv. evolutivních

⁴ Nález Pl. ÚS 19/08, 448/2008 Sb., o Lisabonské smlouvě (Lisabon I), odst. 216.

klausulí bez ratifikačního procesu je tato spolupráce nutnou součástí evropské politiky v ČR.

V otázkách zásadního významu, které dlouhodobě ovlivní postavení ČR v Evropské unii, je třeba prosazovat širší politickou diskusi a usilovat o získání konsensu napříč politickou reprezentací a případně i cestou referenda. Současně je nezbytné na přípravě národních pozic úzce spolupracovat s těmi, kterých se navrhovaná opatření dotýkají - s podnikatelským prostředím, se sociálními partnery, profesními komorami a svazy i dalšími organizacemi.

Významný a dosud ne zcela využitý potenciál k prosazování zájmů České republiky představují čeští občané působící v unijních institucích. V prvé řadě se jedná samozřejmě o poslance Evropského parlamentu, ale opominout nelze ani další instituce a grémia, včetně Evropského hospodářského a sociálního výboru a Výboru regionů. Je třeba současně hledat nové cesty k využití zkušeností získaných v unijních orgánech českými občany, včetně otázky jejich navazujícího působení v rámci orgánů veřejné správy v ČR.

Koordinace

Předpokladem úspěšného uskutečňování jednotné, koncepční a aktivní evropské politiky je důsledná a efektivní vnitrostátní koordinace přípravy pozic a jejich prezentace v orgánech EU, založená na jednotně stanovených prioritách vlády v evropské politice. Při prosazování konkrétních cílů definovaných na základě ekonomických a politických determinant musí být tyto cíle srozumitelně prezentovány i našim evropským partnerům. V neposlední řadě je třeba se připravit na možnou nutnost ustoupit od některých počátečních požadavků vymezených při zahájení vyjednávání.

Zároveň je třeba flexibilně hledat spojení a strategické partnery pro prosazení zájmů na unijní úrovni.

Politika ČR v EU musí být konzistentní, založená na společném prosazování národních zájmů. Koordinační mechanismy existující na národní úrovni zajišťují schopnost rychlé formulace pozic a jejich jednotné prezentování. Ústřední roli zde hraje meziresortní koordinace řízená předsedou vlády. Hlavním nástrojem meziresortní koordinace je Výbor pro Evropskou unii zasedající na vládní a pracovní úrovni.

Za návrh formulace pozice k unijním iniciativám v rámci jakékoli politiky EU je zodpovědný věcně příslušný resort. Pozici následně schvaluje vláda či Výbor pro EU, neboť takovéto stanovisko představuje postoj ČR, za který je kolektivně odpovědná vláda jako celek. Existuje tak prostor pro všechny členy vlády vyjádřit se v principu ke všem připravovaným pozičním dokumentům, instrukcím a mandátům v rámci kterékoli oblasti působnosti EU a v případě neshody řešit spor na politické úrovni vlády. Tento systém koordinace založený na transparentnosti a kolektivní participaci členů vlády a jimi pověřených zástupců na přípravě pozičních dokumentů bude vláda nadále udržovat a dále zefektivňovat.

Jednotný systém koordinace se zahrnutím všech členů vlády se týká všech politik Evropské unie, a to s ohledem na již zmíněnou skutečnost, že za přípravu a schvalování pozic je odpovědná vláda jako celek a pozice prezentované za ČR navenek vládu jako celek zavazují.

